

SVENSKA JERUSALEMSFÖRENINGENS TIDSKRIFT

ÅRGÅNG 111 – OKTOBER 2012 – NR 3

I tre decennier har Inger o Kjell Jonasson varit Svenska kyrkans utsända i mellanöstern, och också Svenska Jerusalemföreningens representant i Betlehem. Nu har de återvänt till Sverige.

Läs mer på sidan 4-8

Foto: LM Adrian

Ur innehållet:

Det kristna efterspelet till den arabiska våren
Dormitionskyrkan på Sionsberget
Att SE – ett första brev från en följeslagare

sidan 9
sidan 13
sidan 18

Vad är svenska Jerusalemsföreningen?

Svenska Jerusalemsföreningen grundades 1900 och har sedan dess varit verksam i Jerusalem och Betlehem genom skolor och sjukhus.

I dag driver föreningen Den Gode Herdens skola för 400 palestinska flickor från förskola till studentexamen. Skolans namn är Den Gode Herdens svenska skola. Mer än 60 procent av driften betalas via gåvor från enskilda svenskar, stiftelser, fonder, kollektor och faddergåvor.

Jerusalemsföreningen äger, underhåller och upplåter en sjukhusbyggnad, också i Betlehem, till den palestinska hälsovårdsmyndigheten. Biskop Jan-Olof Johansson är ordförande.

Svenska Jerusalemsföreningens tidskrift utkommer med fyra nummer per år. Du som inte får tidskriften hem till dig men vill ha det, kan meddela detta på sjs@brevet.nu eller sätt in en gåva till Svenska Jerusalemsföreningen på pg 2069-3 eller bg 401-3330 och ange på talongen "ny medlem".

Medlemsavgiften i Svenska Jerusalemsföreningen är 150 kr/år.

Tre ben

Svenska Jerusalemsföreningen vill genom skolverksamheten:

- stärka kvinnans ställning genom att erbjuda kvalificerad undervisning för flickor och rusta dem för att ta ansvar i det lokala samhället
- bidra till fred och försoning och erbjuda såväl kristna som muslimska flickor i Betlehemsområdet undervisning. Om flickor har varit bänkkamrater i upp till tolv år, menar Jerusalemsföreningen, att man därmed har byggt broar över religions- och kulturgränser som leder till förståelse för varandra i en region där dessa kontakter inte är alltför vanliga
- stärka den kristna minoriteten i Jesu egen födelsestad.

Beställ boken om Den Gode Herdens skolas första rektor – och om Jerusalemsföreningens historia

Boken En svenska i Jerusalem kostar 200 kr. Sätt in pengarna på pg 2069-3. Ange "Signeboken". För varje tiotal exemplar som beställs, skickas en bok med gratis!

I förra numret av tidskriften presenterades boken utförligt. Utställningen om Signe Ekblad och om föreningens arbete i Jerusalem och Betlehem finns för närvarande i Norrköping (se adress Jonas Agestam på sista sidan!) och kommer senare att visas på andra platser.

Innehållsförteckning:

<i>Ordföranden har ordet: Morgon i Jenin och Exodus!</i>	3
<i>Våra utsända i Betlehem har åkt hem</i>	4
<i>Möte i Lund II</i>	8
<i>Det kristna efterspelet till den arabiska våren</i>	9
<i>Dormitionskyrkan på Sionsberget</i>	13
<i>Möte i Malmö: Kairos Malmö</i>	17
<i>Att SE – ett första brev från en följeslagare</i>	18
<i>Kollektcirkulär</i>	21
<i>Gåvoredovisning</i>	22
<i>Gåvosammanställning</i>	22
<i>Möte i Lund I</i>	23
<i>Faddertalong</i>	23
<i>Adresser</i>	24

Ordföranden har ordet

”Morgon i Jenin” och ”Exodus” – olika kamper i samma trakter

Sommarens största läsupplevelse var Morgon i Jenin av Susan Abulhawa. En palestinsk släkthistoria som skildrar det palestinska folkets öde under senare delen av 1900-talet. Så nära och invävd, för att inte säga intrasslad, i det judiska folkets öde och strid. Två folk som är varandras öde och som möts i hat men också i kärlek fast på ett komplicerat och ofta omöjligt sätt.

Historien är sanslös och obegripligt och osannolikt traumatisk. Djupt tragisk och smärtsamt sorglig. Det som gör den så berörande är att man vet att precis så här obegripligt grym är verkligheten idag i Jenin med flera ställen.

Jag tänker på Leon Uris roman Exodus om det judiska folkets kamp för självständighet och frihet och hur den utkämpas i samma miljö. I samma bergstrakter och på samma slätter. Och hur det ena folkets frihet blir det andra folkets fängelse. Var ska det sluta? Om det någonsin får ett slut.

Våra kristna systrar och bröder sitter allt trängre till i Mellanöstern. Det gäller Syrien, Egypten, Irak och vi måste lägga till Palestina nu också. Listan på länder blir allt längre.

Det är märkbart på vår skola, Den Gode Herdens skola, i Betlehem hur antalet kristna elever drastiskt har minskat och minskar till stor del beroende på att de kristna palestinierna lämnar landet på grund av det tryck och den osäkerhet som råder. Vid läsårsstarten märks det särskilt väl då allt färre kristna finns bland de nya eleverna.

En vädjan: Lämna oss inte!

En orolig men stark vädjan från de kristna som finns kvar är att vi inte skall lämna dem utan fortsätta driva skolan fullt ut.

Det som nu är utmaningen är hur vi kan driva en kristen skola i en till allra största delen muslimsk omgivning. Det grundläggande svaret är att hålla fast vid de kristna värdena av kärlek, fred och rättvisa. Människors lika värde och vikten av dialog mellan olika grupper med olika livsåskådning och religion är grundvärden som en lärarkår som består i huvudsak av kristna måste hävda och hålla fast vid.

Svenska Jerusalemsföreningen har varit verksam i området i 110 år och fått forma verksamheten utifrån de förutsättningar som har rått men hålla fast vid det som varit föreningens syfte att i kristlig anda främja utbildning av barn och unga och främja vård av behövande sjuka, gamla och handikappade i Det heliga landet.

Det fortsätter vi med och utmaningen tycks bli större och större. I nära samverkan och samtal med ansvariga på skolan finner vi nu vägen framåt som, om än litet, är ett bidrag till fred och samförstånd mellan människor och folk av olika slag. Ett tecken på hopp.

Det är stärkande att stödet för vår verksamhet i takt med behoven ökar. Därför har ännu ett nytt läsår börjat på Den Gode Herdens skola och vi fortsätter att utveckla skolan både lokalmässigt och pedagogiskt.

Tack till er alla som bidrar till detta! ■

Jan-Olof Johansson, Biskop, ordförande

Våra utsända i Betlehem har åkt hem

Kjell Jonasson har varit Svenska Jerusalemsföreningens representant på plats under de senaste åren. Tillsammans med sin fru Inger har han levt i gränslandet mellan Jerusalem och Betlehem på Tantur sedan 2004. Inger har under dessa år arbetat vid den lutherska kyrkans konstcentra, Dar Annadwa och vid dess högskola, Dar al-Kalima College i Betlehem. Nu har de, med ålderns rätt, återvänt till Sverige.

Deras engagemang för mellanöstern kommer dock inte att upphöra. Inger kommer att hålla konstkurser i Betlehem och Kjell kommer fortsätta att från Sverige arbeta för och med Svenska Jerusalemsföreningen. Hans formella efterträdare Solveig Hanna, presenterades i tidigare nummer av denna tidskrift (hennes kontaktuppgifter finns på sista sidan).

Berättat om mellanösterns kristna – speciellt palestinerna

I mer än trettio år har Kjell och Inger Jonasson arbetat på olika befattningar; Kjell har varit internationell sekreterare åt biskopar i Jerusalem, ekumenisk koordinator i Jordanien, mellanösternsekreterare i Svenska kyrkan. Kjell har varit med i kursrå-

Många är de grupper som Kjell Jonasson har guidat i Israel/Palestina, som här på Herdarnas äng. Foto: LM Adrian

det vid Svenska teologiska Institutet – men deras hjärtan har alltid klappat lite extra för Den gode Herdens svenska skola.

Till deras främsta uppgifter har hört att sprida kunskap om situationen för mellanösterns kristna, inte minst på de palestinska områdena.

Läsarna av denna tidskrift har kunnat följa deras engagemang både här hemma och på plats i Betlehem och Jerusalem.

– Bland palestinerna som vi arbetat mest tillsammans med är nog gästfriheten det vi främst uppskattar och bär med oss. Vi har fått många vänner och berikats av möten med människor, säger de, men mycket har varit svårt; inte minst den olösta konflikten mellan israeler och palestinier.

– Ledarnas oförmåga att visa mod gör att freden ibland känns väldigt avlägsen.
– Det finns dock inom de kristna kyrkorna många tecken på gott samarbete och samförstånd.

Kairos Palestine

Inte minst de senare årens arbete med det som benämns Kairos Palestine (Sanningens ögonblick i Palestina) som är ett teologiskt dokument om hur man som kristen ser sin situation och vad vi tillsammans kan göra i den rådande politiska situationen, berättar Kjell.

I detta arbete har Kjell varit aktiv.

Kyrkornas institutionella ram utgörs av den så kallade Status Quo-lagstiftningen från 1852, som kort uttryckt handlar om att "ingenting får ändras" vad gäller kyrkornas egendomar och juridiska status och rättigheter. Tretton så kallade "erkända" kyrkor, med biskopar som kyrkoledare har flera gemensamma mötesplatser bl a Jerusalem Interchurch Center, där Kjell arbetat de senaste åren. Här finns informella vänskapliga relationer mellan kyrkoledare där man hanterar gemensamma angelägenheter. Sedan 1994 har man skrivit uttalanden om t ex Jerusalem som slår fast grundbulten i konsensus att Jerusalem ska vara en stad för två folk och tre religioner. Man firar gemensamma fredsgudstjänster och under den ekumeniska böneveckan. Kriser och yttre hårdare tryck vad gäller utrymme och fri rörlighet för samman kristna.

Inger har inspirerat till konstnärligt arbete

Inger har arbetat med konst och konsthantverk i Betlehem. Konstkurser av skilda

Inger Jonasson hänger tavlor på Dar al Kalima college, lutherska kyrkans konstateljé i Betlehem. Foto: LM Adrian.

*Inger har inspirerat många konstnärer både till traditionell konst, men också till olika målningar med politisk inriktning.
Foto: LM Adrian.*

slag, utställningar och internationella möten har varit hennes vardag och många är de palestinier som fått inspiration och mod genom Inger Jonassons arbete.

– Konsten hjälper människor att uttrycka både frustration och andra känslomässiga upplevelser- positiva såväl som negativa, menar Inger. Genom konsten vill konstnärer t ex låta omvärlden förstå vad det innebär att vara instängd bakom en mur. Det konsthandverksprojekt som den lutherska kyrkan i Betlehem startade för ett år sen med 45 kvinnor visar på behovet av kreativitet - något positivt att koncentrera sig på.

– Bland det mest tillfredsställande för mig har varit att hjälpa elever att se och upptäcka skönheten i den egna

Inger Jonasson har haft elever som också uttryckt sin konstnärliga ådra genom olika målningar på den mur som omger Betlehem,

naturen. Något som vi skulle ta för givet men som hindrats av rädsla att vistas på platser där man kan möta israeliska soldater, berättar Inger.

Instängdheten allt värre

Nu har de återvänt till Sverige efter trettio års engagemang i mellanöstern.

– Vi frågar vi oss ofta vad våra palestinska vänner gör för att hålla modet uppe, säger de och fortsätter:

– Vi har upplevt oss som privilegierade här jämfört med de flesta av de människor vi arbetat med. Vi har t ex kunnat åka till Sverige varje år, de flesta i Betlehem får nöja sig med någon tur till Ramallah eller Jeriko. Den fria rörligheten

Bön för och från Jerusalem

Baserad på Kairos Palestina och Psaltaren 19, 37, 43 och 46

BÖN från Jerusalem - baserad på Kairos Palestina-dokumentet och Psaltaren 19, 37, 43, 46.

Trons, hoppets och kärlekens Gud: "Du är vår tillflykt och vår styrka, en hjälp i nöden".

Vi vänder oss till dig mitt i vår förtvivlan över fördrivning, mark-konfiskering, husförstörelser, muren, israeliska bosättningar, förödmjukelser vid vägspärrar, separation av familjer, brist på rörelsefrihet, inskränkningar i rätten att bo på vår mark. "Eftersom du är nära oss, fruktar vi inte."

Trons hoppets och kärlekens Gud: Skapare av universum, "Himlen förkunnar Guds härlighet och himlavalvet vittnar om hans verk". Vi tror på dig som en god och rättvis Gud för alla. Ge oss uthållighet och tålmod med våra muslimska och judiska bröder och systrar. Tack för ditt heliga ord, som är en källa till liv för alla människor och vi ber att det inte ska användas i orättvisa och förtryck.

Trons, hoppets och kärlekens Gud: "Herre grip in, höj din hand. Du är den faderlöses hjälpare. Herre du hör vad de betryckta begär, du lyssnar och stärker deras mod. Sänd ditt ljus och din sanning, låt dem leda oss och föra oss till ditt heliga berg, och till din boning. "Gör Jerusalem - vårt andliga centrum - öppet för alla; två folk med tre religioner utan inskränkning. Först då kommer vi att se i Jerusalem "en ny jord" och "en ny mänsklighet".

Trons, hoppets och kärlekens Gud: "Du lovade dem som förtröstar på dig att få bo i sitt land och leva trygga". Hjälp oss att älska och att se ditt ansikte i fiendens så att vi alla kan befrias från hat och orättvisor. Vi ber att den dagen snart ska komma då ockupationen och våldet upphör och vi kan leva tillsammans som två folk i detta land med religionsfrihet, jämlikhet, rättvisa, och frihet.

Trons hoppets och kärlekens Gud: "Du är alltid vår hjälp, den som uppehåller oss." När allt hopp tycks ute ger du oss fortfarande hopp och gör att vi inte ger efter för det onda. Hjälp oss hålla fast vid hoppet i ett skapande icke-våldsligt och fredligt motstånd och led de styrande in på rättvisans och fredens vägar - "så att rättfärdighet kan lysa som gryningen, din rättvisa som middagssolen." Vi överlämnar oss till dig som har skapat varje människa till din avbild.

Fredens Gud, ta emot våra böner i vår lidande och uppståndne Herre Jesu Kristi namn. Amen.

för palestinier är idag starkt begränsad.

På 1980-talet kunde betlehemsborna, trots ockupationen ta sig runt på Västbanken och in i Israel utan alla de begränsningar som finns idag med murar, vägspråror, bosättningar etc.

– Det smärtar oss att se denna utveckling. I dag finns det 40 gånger så många bosättare på Västbanken mot i början av 80-talet när vi först kom hit.

– Omvärlden, särskilt USA men även EU, tycks sakna verklig vilja att göra något åt situationen, menar Kjell, som dock fortfarande tror att en två-stat lösning är det enda alternativet även om "fakta på marken" gör att det ser nästan omöjligt ut. Människor här kommer ju inte bara att försvinna så därför måste en vändpunkt komma snart. ■

Lars Micael Adrian

Johnny Andoni är en av Inger Jonassons elever som i konsten också uttryckt kristna motiv

Jerusalemsföreningsmöte i Lund

Svenska Jerusalemsföreningen i Lund
har sin årliga träff med intressant föredrag och fika.
Håll utkik på annonser/affischer!

Domsöndagen den 25 november 2012 kl. 18
Plats: Domkyrkoforum

Välkommen att lyssna och diskutera!

De kristna i efterspelet till den arabiska våren

Av stiftskonsulent för internationella frågor Göran Rask, Skara

Hur har efterdyningarna till den arabiska våren påverkat de kristna grupperna i Mellanösterns religiösa och etniska mosaik?

Förra våren blev vi alla som följt utvecklingen i Mellanöstern de senaste decennierna både överaskade och hoppfulla. Men vi hade också många frågor om framtiden. Nu, lite mer än ett år senare har tyvärr hoppet i stor utsträckning vänts i oro över vad framtiden kommer att innebära – inte minst för de kristna. Men också för de många olika minoritetsgrupperna.

Troheten till gruppen större än till nationalstaten

Mellanöstern har alltid varit en mosaik av folk och religioner där nationalstaten är en relativ sen tillkomst i denna mosaik. Därför är troheten till den egna gruppen – den etniska och/eller religiösa gruppen, större än troheten till nationalstaten.

Carl Bildt sa i somras i en radiointervju att det internationella samfundet behöver verka för att behålla den etniska och religiösa mosaiken i Mellanöstern.

I Syrien, Libanon, Irak finns cirka femton olika religiösa och etniska grupper – armenier, assyrier, araber, druser, ismaeliter, shiiter, sunniter, kurder, maroniter, alawiter, ortodoxa, orientalortodoxa, druser, mandéer, etc. Därför behöver vi ofta specificera tydligare vad vi menar när vi talar om irakier, syrier, kristna, muslimer.

Palestina skapar identitet

Men trots eller kanske på grund av att Palestina inte finns är det ofta lika viktigt för en palestinier att vara palestinier som att vara lutheran, katolik eller sunni.

Men för en syrier är det viktigare att vara syriskortodox, melkit, alawit än syrier och för en libanes är det viktigare att vara maronit, drus eller shia än libanes.

Långvarig konflikt väntar i Syrien

De många grupperna i Libanon var en orsak till att det libanesiska inbördeskriget blev så långvarigt. Tyvärr är det stor risk att det nu påbörjade inbördeskriget

Artikelförfattaren Göran Rask på besök i Jerusalem tillsammans med tidigare föreståndare på Svenska teologiska institutet Mats Högelius, Tina Haettner-Blomqvist och Kjell Jonasson, föreningens representant i Jerusalem. Foto: LM Adrian.

i Syrien också blir långvarigt och än mer våldsamt än vad det är idag. Det är även stor risk att det blir en delning av Syrien liknande den som finns i Irak med norra Irak där kurderna styr och resten av Irak där shia-majoriteten styr över en stor sunni-minoritet.

Kristna har alltid funnits i hela Irak och idag har man det relativt bra i norra Irak under kurdiskt beskydd men betydligt svårare i Bagdad området. I Syrien finns många religiösa och etniska grupper och då Libanon tidigare hörde till det franska stor-Syrien stannar inte händelserna i Syrien vid gränsen till Libanon och vi hör redan om strider i norra Libanon.

Vi känner till de kristna grupperna, men det finns lika många muslimska grupper samt sekter som inte betraktas varken som muslimska eller kristna. Alawiterna är en sådan grupp. Det var tidigare en isolerad grupp i bergen mot Medelhavet med hemliga skrifter utan moské eller kyrka.

Fransmännen härskade genom att söndra

Under det Ottomanska riket räknades man inte in i milletsystemet som gav självständighet åt religiösa grupper utan man var en förtryckt grupp som sålde sina flickor till hushållsarbete hos rika sunniter, etc. Det var fransmännens taktik av att söndra och härska som gav plats åt alawiter i armén och de gav dem en självständig enklav 1924-36.

Inför bildandet av Syrien och att deras självständighet skulle upphöra klagade alawitiska ledare till fransmännen att det finns ett ofantligt djup mellan dem och sunniterna och att det skulle bli en katastrof om alawiterna kom under sunnistyre. Det tror jag är en av orsakerna till det desperata våldet idag från alawitiska grupper i regimens Assads närhet. Alawitiska ledare hade på 1930-talet uppfattningen att *"vi alawiter är inte någon slaktfärdiga boskap"*.

De sa vidare att ingen ska kunna *"tvinga oss att återhamna under våra arvförfäders ok och bli slavar för all framtid"*.

Kristen enklav i Mellanöstern?

En konsekvens av kriget i Irak blev att kurderna fick självbestämmande i ett område i norra Irak. Men kurderna i Turkiet, Syrien och Iran lever inte under de villkoren. Vilken konsekvens blir av inbördeskriget i Syrien ser vi inte än, men det finns krafter i regionen som vill återupprätta en kristen enklav. Maroniterna ville det i Libanon och assyrierna vill det i Ninevedalen i Irak. Assyrier finns bland de syrisk-ortodoxa kristna och de hävdar att de inte är araber och betonar sitt språk arameiska.

Det finns också assyrier som tillhör Österns assyriska kyrka, de vi tidigare kallade nestorianer, och som inte av alla kyrkor i Mellanöstern räknas in i kristenheten. Kyrkan och de kristna i Mellanöstern är stolta över och betonar idag oftare än förr att de varit en del av Mellanöstern i två tusen år och var där före de arabiska muslimerna. När detta sägs offentligt blir det lätt problem med de muslimska grupper som är i majoritet.

Efterdynamingarna till den "arabiska vårens" demokratiseringsvåg har inneburit förändringar i regionen. Fler förändringar är att vänta politiskt, religiöst och demografiskt. Historiskt kan de ses som en fortsättning och eskalering av de förändringar som funnits sedan Ottomanerna fick lämna över kontrollen till kolonialmakterna i och efter första världskriget. Men den största förändringen var när

En av de många moskéerna i det stränga Saudiarabien som präglas av den wahabitiska inriktningen av sunni, den vita moskén i Riyadh. Foto: LM Adrian.

kolonialmakterna skapade nationalstater och fysiskt lämnade Mellanöstern i mitten av förra seklet.

Kommer de kristna finnas kvar?

Efter etablerandet av nationalstater som Syrien, Irak, Jordanien och efter Israels tillkomst har krig, revolutioner och ockupationer återkommit regelbundet. Dessa har förändrat utseendet på den religiösa och etniska mosaiken, men inte hotat den så som den ser ut att hotas idag, när den kristna närvaron minskar drastiskt. I det värsta scenariot kan det bli lika illa som när mongolerna invaderade Mellanöstern i slutet av 1200-talet och stora delar av den då kända kristenheten i Mellanöstern försvann. I det bästa scenariot blir det en fortsatt utvandring men med starka grupper kvar som kan forma ett liv som attraherar några av de som emigrerat att återvända, så att kyrkorna lever vidare i regionen.

Varifrån kommer hoten – wahabismen?

Varifrån kommer då hoten mot "mosaikens" olika grupper, däribland de kristna? De senaste årtionden har inneburit fortsatt våld, förtryck och ockupation. Vi ser idag ett allvarligt hot i framgången hos den religiösa ideologin – Salafismen med sitt ursprung i Wahabismen. Wahabismen är en mycket konservativ gren av sunniislam, som efter första världskriget fick makten i det som blev Saudiarabien och ur den grenen kommer den ändå mer konservativa Salafismen.

Detta skapar oro inte minst i andra muslimska grupper, men också hos kristna. Dock är dessa fundamentalistiska och fanatiska muslimska gruppers yttersta mål att "rena" islam. Men i det finns också att rena Dar al Islam, det område där muslimer är i majoritet, och även om kristna då får finnas får de inte verka eller leva som de vill. Att leva under en strikt tillämpning av sharia-lagstiftning skapar rädsla hos kristna grupper. Minnet finns kvar från pogromer på kristna genom historien,

speciellt den som drabbade dem i början av förra seklet, med folkmordet på armenier, assyrier och syrianer i Turkiet åren 1915-17 – även om den pogromen mer hade nationalistiska än religiösa inslag, så var det muslimer som mördade kristna.

Kristna minskar i antal

I Irak har de kristna minskat med 50 % på tio år. I östra Turkiet är bara en spillra av den tidigare stora kristna befolkningen kvar. I Libanon är de kristna idag en tredjedel mot att ha varit en majoritet. Även om de kristna fortfarande är 10 miljoner och 10 % av befolkningen i Egypten, lämnade förra året ca 100 000 kristna Egypten. Och i den del av Levanten som nu består av Israel och det ockuperade Palestina är mindre än 2 % kristna mot ca 25 % för en handfull årtionden sedan. Rädslan för ekonomiska svårigheter, barnens framtid och direkt våld är några av orsakerna att kristna grupper minskat i så stor utsträckning. I efterdyningarna till den arabiska våren och inte minst med inbördeskriget i Syrien ökar oron och emigrationen tilltar och de kristna blir färre i Mellanöstern.

Ingen religionsförföljelse mot de kristna

Det är viktigt att betona att det inte finns någon kamp mellan muslimer och kristna i Mellanöstern. Det är inte religionsförföljelse av kristna från den muslimska majoriteten som får de kristna att lämna. Däremot förekommer det övergrepp, våld och förtryck av kristna på olika platser av personer eller grupper som är muslimer. Ofta börjar en konflikt av ekonomiska eller andra skäl och övergår i övergrepp på personens eller gruppens religiösa symbol - kyrka, moské. Därför att det har effekt. De fanatiska grupperna är en minoritet men det är tyvärr lätt till mobb-tendenser i samhällen med svag rättssäkerhet och det är lätt att få fram hotfulla situationer. Därför lever många minoriteter idag i en stor osäkerhet i Mellanöstern och det gäller i stor utsträckning kristna enskilda och grupper. ■

Den 14 februari 2005 mördades den tidigare premiärminister Rafiq Hariri, Libanon i ett bombattentat i Beirut. Foto Monica Lövestam.

I serien om kyrkor i Jerusalem har nu turen kommit till Sionskyrkan

Dormitionskyrkan på Sionsberget

Maria.

Som ett tydligt landmärke på Sionsberget¹ står den väldiga basilikan, Sankta Maria de Zion, som byggdes på uppdrag av den tyske kejsaren Wilhelm II på den plats som traditionen pekar ut som platsen där Maria, Jesu mor, stilla somnade in i döden.

Dormitionskyrkan (dormition, där Maria sover) är byggd på mark som Kejsar Wilhelm II fick av Sultan Abdul Hamid II när han besökte Jerusalem år 1898.

Den tyska kejsaren la ner en grundsten för en kommande kyrka och överlämnade marken till Union of German Catholics of the Holy Land som en markering att han ville vara kejsare för såväl katoliker som för protestanter. Han hade nämligen tidigare samma år varit med vid invigningen av den protestantiska Redeemer church i Muristan. Kyrkans grundsten murades in den 7 oktober år 1900, nästan tio år senare den 10 april 1910 kunde kyrkan invigas, dock utan att vara helt färdig. Kyrkan skadades av striderna både 1948 och 1967. I dag är kyrkan centrum för tysktalande benediktiner. Nuvarande Abbot Benedikt M. Lindemann (OSB) berättar:

– Platsen och kyrkan är en utmaning för oss. På grund av flera krig och våldsamma konflikter, har det inte varit möjligt att slutföra bygget på det sätt som arkitekt,

Heinrich Renard, hade velat. Varje generation har lämnat sina spår, pilgrimer har gett donationer, konstnärerna har efterhand genomfört sina planer, men fram till idag, har vår basilika inte slutförts. Mitt i allt detta firar vi munkar våra dagliga gudstjänster. Och så kommer det att fortsätta, att även fortsättningsvis vara en plats för levande och levde tro, en plats där de människor som bor här och de som kommer hit som besökande får möta varandra i fred, i samtal, i tro och tillbedjan.

Alla kyrkors moder

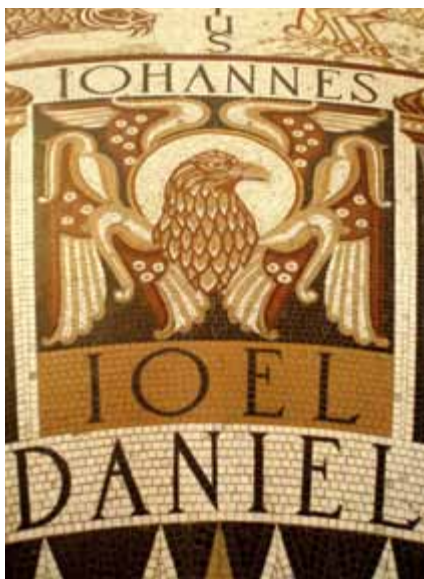
Dagens kyrka ligger enligt traditionen på samma plats som Hagia Sion, en stor femskeppig byggnad från 300-talet som kallades för "Alla

*Absiden med Maria och den välsignande Jesus.
Foto: J-O Aggedal.*

Detalj av absiden.

kyrkors moder”, eftersom detta ansågs vara platsen där Jesus tvättade lärjungarnas fötter strax innan han åt sedermåltid och instiftade nattvarden (Joh 13:1-17). Denna bysantinska kyrka, som inrymde rummet på övre våningen där Jesus åt med lärjungarna, förstördes förmodligen år 966. Även korsfararnas kyrka från 1100-talet plundrades och revs ner till en stenhög. Vad som fanns kvar, som genom ett mirakel, när man började röja för att bygga på nytt var två matsalar med angränsande utrymmen. På 1300-talet inrättar franciskanerna huvudkontoret för *Costodia Terra Sanctae*² med pilgrimsherrberge på platsen. Från 1500-talet och fram till 1800-talet förföll platsen och låg till sist öde. Genom att stadsmuren byggdes upp på nytt och utökades under åren 1534-1542 av sultan Suleiman den store ligger nu de heliga platserna på Sionsberget utanför stadsportarna. I kvarteret finns även kung Davids grav och en sal på övre våningen som utpekas som platsen där Jesus åt sin sista måltid. Denna sal utpekas av alla kyrkor utom den syrisk-ortodoxa som övre salen, där Jesus åt sin sista måltid med sina lärjungar och där pingstens händelse ägde rum. Här samlades förmodligen även den första kristna församlingen i Jerusalem. Salen är i dag i muslimsk ägo, men nyckeln handhas av statens religionsministerium. På skärtorsdagens kväll tillåts det grekiskortodoxa patriarkatet att fira påskmåltid och eukaristi här.

Mosaik.

Guldglitrande

Den som träder in i dagens kyrka möts av ett cirkulärt kyrkorum utsmyckat med färgglada mosaiker, vilka föreställer händelser från Bibeln, den kristna och benediktinska historien. I korets absid välsignar, i en guldglitrande mosaik, Jesus sittande i Marias knä besökaren. I den öppna boken, som Jesus håller i sin vänstra hand, står på grekiska ”Jag är världens ljus” (Joh 8:12). Det magnifika mosaikgolvet är uppbyggt som zodiaken med vackra djurfigurer som stjärnhimlen. I centrum återges i en cirkel, med tre överlappande ringar den heliga treenigheten, som himmelens och jordens skapare och uppehållare. Mosaiken är skapad av en av klostrets munkar Mauritius Gisler år 1932 med förebild från en antik synagogmosaik som grävdes fram på 1920-talet. I mosaikgolvet mellersta cirkel skildras profeterna och de tolv apostlarna. Runt hela mosaiken går ett band med den latinska texten från Ordspråksboken 8:23-25: ”I urtiden formades jag, i begynnelsen, innan jorden fanns. Innan djupen blev till föddes jag, när det ännu inte fanns källor med vatten, innan bergen fått sin grund, innan höjderna fanns föddes jag”.

Marias insomnade

En etablerad tradition från mitten av 400-talet berättar att lärjungen Johannes tog

Sionskyrkan ligger majestätiskt och synlig över stora delar av Jerusalem. Foto: J-O Aggedal.

hand om Maria, Jesu mor, i sitt hem på Sionsberget. En rivaliserande tradition talar om att samma sak skedde i Efesos. Vad som är historiskt korrekt kan vi idag inte veta, men enligt Jerusalemstraditionen utgör denna grunden för att apostlarna var närvarande på Sion när Maria dog. Enligt denna tradition förenades nämligen alla apostlarna i Jerusalem för att vara med Maria på hennes dödsbädd, med undantag av Jakob, som redan lidit martyrdöden, och Tomas, som befann sig i Indien. Enligt en tradition etablerad på 400-talet var det en vacker och ljus eftermiddag som de slöt hennes ögon och la hennes kropp i en grav. Några dagar senare då Tomas, som inte hunnit fram i tid, ville se hennes kropp, fann de graven tom samtidigt som de hörde himmelska sånger. Till minne av denna händelse har kyrkan sex altare, ett altare för varje av de två apostlarna som Jesus sände ut två och två för att missionera (Mark 6:7). Altarna är donationer från katoliker runt om i världen, så är till exempel Tomas och Andreas altare donerat av katolska kyrkan i Brasilien och Petrus och Paulus altare är donerat av katoliker från Venezuela. Någon Judasanknytning finns naturligtvis inte utan Paulus har fått bilda par med Petrus.

Där Maria sover

”Den insomnande Marias krypta” är kyrkans centrum. Från kyrkan i markplanet kommer man via en bred processionstrappa ner till kryptan. Mitt för ögonen, i cen-

trum ligger hon. En staty i naturlig storlek av den sovande Maria gjord av körsbärsträ och elfenben. Pilgrimerna, i dag främst ryska, tänder ljus och sjunger *Ave Maria* och *Salve Regina*. Kupolen över statyn är prydd med en mosaik med Jesus i centrum omgiven av kända bibliska kvinnor: Eva Mirjam, Debora Judit, Rut samt Ester.

Dormitionsbasilikan är ett levande exempel på hur en kyrkobyggnad och ett kyrkorum ständigt förändras. Förändringarna ske ofta i detaljer, nya utsmyckningar kommer till, andra kanske tas bort. Lösa föremål som exempelvis religiös rekvisita byter plats och används på olika sätt under olika tider. Upplevelsen av rummet hör nära samman med dess väggar, rymd, ljus, ljud, dofter och inte minst med vad som sker där, om jag är där ensam eller tillsammans med många. Nuvarande kyrka, Sankta Maria de Zion och det benediktinerkonvent som verkar här, vill på minna om och föra vidare minnet av de viktiga bibliska händelser som skett på platsen. ■

*Jan-Olof Aggedal,
TD prost, Lund*

Fotnot:

¹ Sion var från början egentligen namnet på jebusérnas fästning som låg på den östra kullen i Jerusalem. Sion är även namnet på Jerusalem som Davids och Salomos stad (Jesaja 10:12) och då knutet till Tempelberget. Under fyra och femhundraleten har den västra bergsryggen kallats Sions berg, vilket hör samman med att den utvecklades till att bli ett av den heliga stadens viktigaste mål för pilgrimer, eftersom den knöts till nattvardens instiftande. I engelskspråkig litteratur skiljer man i regel på Sion med "S" som betecknar det judiska och bibliska Sion och Zion med "Z" som motsvarar dagen Sionsberg.

² Franciskanerna ansvarar i dag på påvens uppdrag för katolska kyrkans vård av många heliga platser i det heliga landet. Traditionen skapade franciskanerna själva med början år 1217, då det första allmänna generalkapitel i franciskanorden ägde rum på St Mary of the Angels, nära Assisi.

Möte i Malmö

*Svenska kyrkan i Malmö bjuder in till en dag om
Kairos Malmö*

Lördagen den 24 november kl. 10–19

Plats: Kirsebergskyrkan, Vattenverksgatan

Dagen kommer att ta inspiration från de kristna kyrkoledarnas sätt att förhålla sig till sin situation i Mellanöstern och applicera detta synsätt på hur man som kyrka i Malmö kan förhålla sig till det omgivande samhället i Malmö

Välkommen att lyssna och diskutera!

Dagen är ett av flera sätt att fånga upp det som hände under Svenska kyrkans Internationella fest, Världens fest, i Malmö i september i år.

Att se...

– ett första resebrev från Tulkarem på Västbanken

Det är så lätt att se det vi förväntar oss att se, eller så stannar blicken bara vid det som syns starkt och har en vacker yta. Vårt nybildade team på fyra personer lämnar Östra Jerusalem efter en kort introduktion om uppdraget och tar bussen norrut till Ramallah. Alltmer svettiga av den intensiva värmen byter vi där till den minibus som ska ta oss till Tulkarem, vår placeringsort. Ett mjukt och solblekt landskap tar vid och olivträden glimmar i väntan på skörd. Människor tar hjälp av sina åsnor och getterna av sina herdar. Värmen ger mig känslan av att vara inkapslad i en avvaktande subtropisk tystnad. Och svetten formar rinnilar i pannan.

Vi befinner oss på den av Israel ockuperade Västbanken¹. Vad ser vi och vad är mindre synligt? Skyltar på både hebreiska och arabiska visar vägvalen och vi ser köer vid de spärrar som avskiljer palestinier till de områden som definierats för dem. Ockupation innebär separa-tion. Den medför övervakning och kontroll. Den visar sig i militärfordon och beväpnade arméungdomar med överordnade – sedan den började efter det s.k. sexdagarskriget 1967!

Vad vi inte ser – men som finns med på kartor som bl.a. FN-organ ställer samman – är den konstruerade indelning av Västbanken i tre geografiska ansvarsområden A, B, och C², enligt den s.k. Oslo-överenskommelsen 1995. Vi ser inte områdesgränserna och frågorna blir många till vår guide, som mött för att ta oss till slutmålet. Var slutar ett område och var tar ett annat vid? Vet alla var de kan befinna sig och var de inte får sätta ner foten utan särskilt tillstånd?

“Folket vet var gränserna går”, svarar Teresa, en av de fyra följeslagare som nu överlämnar uppdraget i Tulkarem till vårt team. “Problemet med rörligheten är förstas den mur som Israel byggt runt Västbanken³, men också att politikerna fortsätter att ta mark för att illegalt bygga bosättningar. Inte så

sällan får militären order om att sig in på det palestinskt kontrollerade A-området för att t.ex. spärra av vägar eller ta sig in i palestinska hus⁴.

Det gäller förstas också för B-området, där ansvaret delats mellan israeliska staten och den palestinska myndigheten. Inom område C, mer än 60 % av Västbanken och där Israel ensam har polis- och militärkontroll, växer antalet israeliska bosättningar⁵. Ni kommer att få se flera exempel på sådana överträdelser i ert uppdrag”. Tysta begrundade vi vårt kommande uppdrag.

Från Tulkarem är det ca 14 km rakt västerut till Netanya i Israel. Jag hoppas få tillfälle att ta mig dit med buss eller taxi, men jag måste byta vid gränsövergången At Tayba i muren (s.k. militär vägspärr). Teamets taxichaufför kan ordna så att jag blir mött av en annan taxichaufför på andra sidan muren. Själv har han inte möjlighet att köra dessa få kilometer till havet.

Det ingår i uppdraget att närvara vid denna gränsövergång. En preventiv närvaro som kan minska omänskligt bemötande av de palestinier som dagligen behöver ta sig igenom för att nå sina arbeten. De visar sitt tillstånd att få arbeta och

passerar en säkerhetskontroll; morgontid ofta efter lång väntan i kö. På andra sidan väntar bussen, om inte arbetsgivaren hämtar upp i sin bil. På kvällen upprepas samma procedur. Någon övernattning tillåter inte tillstånden.

Teamet ska också finnas vid de grindar som jordbrukare behöver ta sig igenom, ofta med traktor och redskap, för att bruka sina marker. Första gången bevitnade vi hur militären krävde att några av de stenar en äldre man tagit med måste lastas av mannens traktor! För att citera flera av dem jag hittills mött; "Welcome to Crazyland"!

Tulkarem är palestinsk stad på ca 80 000 människor, inklusive två flyktingläger, som är omgärdad av mycket jordbruksland. Vi ska besöka ett flertal byar för att följa upp händelser eller hålla kontakterna med personer i byarna vid liv inför nya händelser. Vi gör oss synliga som följeslagare och rapporterar om det sker överträdelser enligt den internationella rätten⁶.

Det kan också röra sig om att palestinska skolbarn ska komma fram i tid, tillfälliga vägspärrar, eller närvaro vid demonstrationer eller vid hot om att något hus i byn ska rivas.

Redan efter två veckor i landet har jag sett många mänskligt ovärdiga situationer. Några av dem hoppas jag kunna göra kända för er och för andra; t.ex. myndigheter här via organisationer på plats eller politiker i Sverige! Det ger ytterligare mening åt teamets uppdrag – och det är både vad de kristna kyrkornas ledare i Jerusalem och folk på gatorna i Tulkarem vill att vi gör. Kom, se och berätta! Många hälsar oss

välkomna när vi rör oss i Tulkarem.

Okupationen är inte bara långvarig; den är också djupt tragisk genom att utarma palestinier in i själen och på så

Hela Västbanken är avskuren från Israel mer mur, den råda markeringen visar hur muren skär djupt in på palestinskt område och skiljer därmed också palestinier från palestinier på Västbanken.

sätt förtvina deras hopp om en bättre framtid. Ockupationen upprör också många israeler, på andra sidan muren, som inte står ut med att passivt se (eller inte se) vad som sker, utan som ställer krav på förändring. Ett engagemang som hos flera av dem syftar till att bryta ockupationen, inte att göra den mer acceptabel! För den som orkar leva med öppna ögon finns det många förhållanden som väcker starka känslor. Hur kan fred bli möjlig? Hur kan sår läkas och upplevelser styras om till försoning? Hur kan en normal vardag skapas? ■

Kenneth Kimming

Jag befinner mig i Israel och Palestina som ekumenisk följeslagare på uppdrag av Sveriges Kristna Råd och Kyrkornas Världsråd, genom det Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel (EAPPI). *De synpunkter/reflektioner som uttrycks ovan är personliga och delas inte nödvändigtvis av mina uppdragsgivare. Om du vill publicera hela eller delar av denna artikel eller sprida den vidare, var vänlig kontakta mig; (kenneth.kimming@gmail.com), eller någon av de ansvariga på Sveriges Kristna Råd; Karin Hallin (karin.hallin@skr.org) eller Jonas Thorängen (jonas.thorangen@skr.org).*

"Genom Ekumeniska följeslagarprogrammet stöder människor från olika delar av världen israeler och palestinier som arbetar för en rättvis fred". Kyrkornas Världsråd driver det internationella projektet: Ecumenical Accompaniment Programme in Palestine and Israel (EAPPI). Initiativet till projektet togs efter en förfrågan från kyrkoledare i Jerusalem. Programmet syftar till att genom internationell närvaro dämpa våldet, ge hopp om att en fredlig lösning är möjlig, främja respekten för folkrätten och öka omvärldens medvetenhet om ockupationens konsekvenser för israeler och palestinier. Kring den svenska delen i projektet, kallad SEAPPI, har ett tiotal kyrkor och kyrkorelaterade organisationer slutit upp med Sveriges Kristna Råd som huvudman.

Fotnot:

- ¹ Läs gärna mer om Västbanken och ockupationen på Diakonias hemsida; <http://www.diakonia.se/sa/node.asp?node=1792>
- ² Se karta som anger A och B respektive C områdena på UNOCHAs hemsida; http://www.ochaopt.org/documents/ochaopt_atlas_opt_general_december2011.pdf
- ³ Den internationellt erkända gränsen mellan Israel och Palestina utgörs av den s.k. Gröna linjen från 1949. Den mur Israel byggt kring Västbanken innebär betydligt mer mark till Israel. <http://www.diakonia.se/sa/node.asp?node=1202>
- ⁴ F.d. israelitiska soldater vittnar om hur militären agerar på sin hemsida: <http://www.breakingthesilence.org.il>
- ⁵ Enligt Fjärde Genèvekonventionen, artikel 49, får en ockuperande makt inte förflytta sin egen civilbefolkning till det ockuperade området.
- ⁶ Läs om mänskliga rättigheter på Diakonias hemsida; <http://www.diakonia.se>

*Ett upprop att läsa upp helt eller delvis då kollekt tas upp till
Den Gode Herdens skola i Betlehem.*

Vädjan om kollekt till barnen i dagens Betlehem.

Tack vare frivilligt insamlade medel i Sverige
kan 400 palestinska flickor från förskola till studentexamen
få en gedigen skolutbildning
på Den Gode Herdens skola i Betlehem.

Genom skolan bidrar Svenska Jerusalemsföreningen,
som driver skolan, till att stärka kvinnors ställning
i ett mansdominerat samhälle
och till förståelse mellan olika folkgrupper och religioner.
Som kristen skola är den också ett stöd till den
allt mindre kristna palestinska minoriteten i Det heliga landet.

Några tecken på att isoleringen av Betlehem
med den upp till åtta meter höga betongmuren skall brytas
finns inte.

Elever och lärare på vår skola lever under dessa förhållanden,
men arbetar för framtiden.

De hoppas på de små tecknen nu på en något ljusare tid.

Ett bidrag till skolan är mycket välkommet
och är ett tecken på solidaritet
med folket i Jesu egen födelsestad Betlehem!
Idag får vi vara med och tända ett hoppets ljus
för dagens Betlehemsbarn genom att ge en gåva
till Den Gode Herdens skola.

Tack för ert stöd och engagemang!

Växjö 1 oktober 2012

Jan-Olof Johansson
Biskop, ordförande

Lars Aldén
prost, sekreterare

Svenska Jerusalemsföreningens postgiro 2069-3, bankgiro 401-3330

GÅVOREDOVISNING

Minnes- och hyllningsgåvor (22 maj -10 september 2012)

Till minnet av Sven Adolfsson, Tora Bergman, Johannes Johansson, Anna Maria Bark, Helmer Ringgren, Elisabeth Lindfors, Sven Dimenäs, Iréne, Lars Gustafsson, Magda Laurell, Ina Blomquist, Sara Wing, Ann Maddux o Horst Simmross, Uno Axell, Inga-Lisa Nordestedt, Anna Qvarfordt, Gun Almgård, Svante Andersson, Karin Dahmström, Egil Johansson, Rune Larsson, Greta Ryö.

På födelsedag för Bernt Lindblad, Gerd Brycke, 75 år, Rigmor Börjesson, Fam. Britas Lennart Eriksson, Carl Gustaf Andrén, 90 år, Maj-Britt Larsson, 85 år, Ulf Petersson, 60 år, Kristina Lindström, 55 år, Marianne Arnér, 80 år, Anders Jarlert, 60 år, Carl-Gösta Gyllensvärd, 90 år, Anja Hugosson, Anders Johansson, Ulrika Persson, 50 år, Sven Gunnar Johansson, 75 år, Sven Adamsson, 90 år, Göran Berg 60 år, Ulf Pettersson, 60 år, Hans Ulfvebrand, 60 år, Olof Göranzon, 90 år, Brita Maria Boman, 100 år, Ingrid Tyrberg, 75 år, Linnéa Sällberg, 75 år, Gudrun Simonsson, 75 år.

På studentdag för Eleonora Stenvall

Vid prästvigning av Marta Gustavsson

Vid konfirmation för Elin Åshuvud

Vid biskopsvigning av Åke Bonnier

Inkomna gåvor till Svenska Jerusalemsföreningen

1 sept. 2011 – 31 aug 2012 (jämfört med året innan)

	120831	110831
Medlemsgåvor	58 550	57 750
Faddergåvor	300 424	329 897
Gåvor till skolan	747 242	750 379
Skolan, minnesgåvor	110 555	43 555
Skolan, födelsegåvor	143 716	50 982
Skolan, andra hyllningsgåvor	8 680	67 320
Gåvor till sjukhuset	15 350	8 550
Övriga gåvor	307 300	1 183 460
Kollekter	1 718 650	1 555 439
Summa:	3 410 467	4 047 332

Hör ni oss? – ett rop från Palestina!

En dag i Lund 20 okt 2012

för dig som sett och hört ropet från Palestina och nu vill göra något eller som bara vill lära dig mer

Program

Kl 10:00 Samling med introduktion till dagen, uppdatering om läget i Palestina. Hind Khoury, Sabeel Jerusalem och tidigare ambassadör i Frankrike, m.fl.

Kl 12:00 Aktion på stan (tid för egen lunch)

Kl 14:00 Hör ni oss?-ett rop från Palestina, öppen samling med Hind Khoury, m.fl.

Kl 16:00 Vad kan jag göra? Samtal och inspiration i grupper om: Kristen sionism: Göran Gunner, Sabeel.

BDS: (bojkott/sanktioner) Bo Forsberg, Diakonia.

Freds och Befrielse-teolog, lärdomar från Kingstonmötet, KG. Hammar, IKT (Institutet för kontextuell Teologi).

Följeslagarprogrammet (SEAPPI), ett sätt att göra skillnad

Kl 18:00 Sändnings gudstjänst i Klosterkyrkan, Trollebergsvägen 43

Plats: Domkyrkoforum, kyrkogatan 6, och Klosterkyrkan, Trollebergsvägen 43, Lund

Anmälan: senast den 12 oktober till: www.bilda.nu klicka vidare på "anmäla dig till en cirkel/utbildning" och Hör ni oss? – ett rop från Palestina!

Kostnad: 100 kr, betalas på plats

För mer information: Marie Körner, marie.korner@svenskakyrkan

Will Du bli fadder till en av flickorna vid Den Gode Herdens skola i Betlehem?

Det kan Du blir genom att bli regelbunden understödare av skolan.

Så här går det till: Du ger ett belopp till skolans verksamhet en gång i månaden eller i kvartalet eller så ofta det passar Dig. Beloppets storlek avgör Du själv. (Föreningens åtagande för en elevplats är för närvarande ca 4 500:-/år). Pengarna går inte till enskilt barn utan till skolans verksamhet. Men Du får namn på och uppgifter om den flicka som Du är fadder till och kan om Du vill få en personlig kontakt med henne.

Fyll i talongen nedan och skicka den till Britt Bergman (adress se sista sidan). Hon kommer då att ta kontakt med Dig och ge mer information.

Ja, jag vill bli fadder:

Namn .....

Adress .....

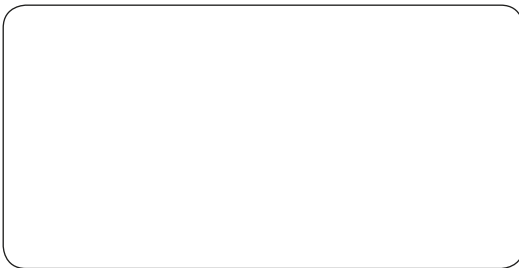
Tel .....

POSTTIDNING B
BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning åter-
sänds försändelsen med nya adres-
sen på framsidan (ej adressidan).

Adressändringar och retur till
Svenska Jerusalemsföreningen:
Sven Lenhoff,
Österleden 64 B, 352 42 VÄXJÖ

Glöm inte att anmäla adressändring! Posten skickar inte tillbaka några tidskrifter längre!

Adresser i Det Heliga Landet

Vår skola i Betlehem har adressen: The Good Shepherd's Swedish School,
P.O.B. 64, Betlehem, via Israel. Tel och fax Betlehem 00 972-2-2742204.

Sjukhusets namn och adress är: Hussein bin Talal's Hospital, P.O.B. 67,
Betlehem, via Israel.

E-post till skolan: gsss@p-ol.com

Föreningens representant i Det heliga landet är Solveig Hanna:

Solveig Hanna, mobiltel: +972 577 689010, bostad i Jerusalem: +972 2 6717981.

E-postadress: Solveighanna@gmail.com

Adresser i Sverige

Jerusalemsföreningens hemsida: www.jerusalemsforeningen.se

Ordförande, biskop Jan-Olof Johansson, Östrabo, 352 39 VÄXJÖ,
tel och fax 0470-309 45, ansvarig utgivare för tidskriften. E-post: sjs@brevet.nu

Sekreterare Lars Aldén tel 0730-62 12 05. Österleden 66 a, 352 42 Växjö
e-post: lars.alden@swipnet.se

Redaktör för tidskriften: Lars Micael Adrian, Stora Tvärgatan 35, 223 52 Lund,
tel 046-18 88 10, 0727-43 82 41, e-post modgun@telia.com

Ansvarig för fadderbarnsverksamheten: Britt Bergman, Körsbärsvägen 6,
114 23 Stockholm, tel och fax 08-673 12 15, mobil 070-573 12 23.

Ansvariga för gåvoredovisning, adressregister och utskick av gåvoblanketter:
Barbro och Sven Lenhoff, Österleden 64 B, 352 42 VÄXJÖ, tel 0470-393 27,
e-post: sven.lenhoff@lyckansberg.net

Lundakretsen:

Kristina Lindström, Nyckelkroken 15, 226 47 Lund, tel 046-13 66 06.
e-post: kristina.lindstrom@comhem.se

Norrköpingskretsen:

Jonas Agestam, Solhem Alsäter, 605 97 Norrköping, tel 011-33 52 06.
e-post: jonas.agestam@svenskakyrkan.se

Årsavgiften, som ger rättighet att få tidskriften är minst 150 kr.
Plusgiro 20 69 - 3 • Bankgiro 401-3330
ISSN 0346-2307